

lágszerte egyre gyakrabban és részletesebben tárgyalta a magyarországi zsidóellenes intézkedéseket a budapesti semleges képviselők és a svájci zsidó szervezetek ösztönzésére, és egyöntetűen elítélte „az egykori vitéz magyarok” embertelenségét és barbárságát. Magyarországnak a semleges országokba akkreditált diplomatái folyamatosan tájékoztatták a magyar külügyminisztériumot ezekről a fejleményekről azáltal, hogy összefoglalókat vagy részletes ismertetéseket küldtek a külföldi sajtójelentésekről.

E hazai és külföldi nyomás közepette tartott a minisztertanács egy sor kulcsfontosságú ülést június vége felé a zsidókérdés megtárgyalására. A legtöbbet éppen akkor, amikor a csaknem 250 000 budapesti zsidót „csillogos házakba” költöztették át a Doroghi Farkas Ákos, újonnan beiktatott polgármester által aláírt rendeletek előírásai értelmében.

Habár Jungerth-Arnóthy Mihály külügyminiszter-helyettes igen ékesszólóan érvelt a zsidóellenes intézkedések, különösen a deportálások beszüntetése mellett azzal, hogy ártanak Magyarország érdekeinek és jó hírének, az ülések általában eredménytelennek bizonyultak. Horthy végül is csak Bakj július eleji állítólagos puccskísérlete után döntött úgy, hogy véget vet a deportálásoknak. Időközben azonban, a minisztertanács ülésezések idején is, folytatódott a nyugat-magyarországi zsidók koncentrációja és előkészítése a deportálásra az V. zónában. Sőt a deportálási terveket olyan ütemesen hajtották végre, hogy hamarosan elkezdődött a zsidók koncentrációja Budapest közvetlen környékén is – a zsidóellenes akciók utolsó kitűzött szakaszaként.

Jegyzetek

1. Az eredeti terv azt írta elő, hogy a főhadiszállás Kecskeméten legyen.
2. Lásd a belügyminisztérium 1944. június 5-én kelt meghívóját Halmosi Péter szignójával a szegedi Csongrád Megyei Levéltárban (3299. sz. információs anyag).
3. Ferenczy 1944. június 29-i jelentése. Veessenmayer szerint ebből a zónából 41 499 zsidót deportáltak. *RLB*, 182. dok. A bevagonírozási központokról lásd részletesebben a továbbiakban.
4. A csendőrkerület zsidóinak sorsáról részletesen beszámol Molnár Judit: *Zsidósors 1944-ben az V. (szegedi) csendőrkerületben*. Cserépfalvi, Bp., 1995. A gettókra vonatkozó egyes részleteket a Központi Zsidó Tanács egyik dokumentumából vettük, melyet teljes egészében közöl Lévai, *Zsidósors Magyarországon*, 414–417. o. Ez a forrás Jászberényt úgy említi, hogy ehhez a zónához tartozott, habár e város zsidóit végül Monorra szállították deportálásra, mely az I. zónában feküdt (lásd a 22. fejezetet).
5. Mivel jelentős számú helyi zsidót Szegeden át Strasshofba vittek, a túlélők aránya viszonylag magas volt. 1946-ban a közösség még mindig 605 főből állt. 1949-re azonban, amikor a közösséget Deutsch Béla és Gruber László vezette, létszáma 430-ra csökkent. *Zsidó Világkongresszus*, 4. sz. (1947. április 15.), 2–3.; 13–14. sz. (1949. május) 12. és 25.